

Prečo máme na Slovensku toľko speváckych talentov?

Možno ste sa tiež zamysleli na touto otázkou. Všetci vy, ako ja, sme s svedkami stále silnejúceho echa, intenzívnych reakcií, zvýšenej dávky pozornosti pri zmienkach o mnohých menách patriacich našim vokálnym umelcom, sólistom aj vokálnym ansámbľom. Nemožno to však abstrahovať len na žáner opernej či klasickej hudby. Vyslancami krásneho spevu, zvučných hlasov, sú, a v minulosti boli umelci- nielen profesionáli, ale hlavne amatéri, ktorí milovali folklór. Možno budete namietat' a dopĺňat' výpočet žánrov, druhov, podskupín vokálnej hudby, o ktorých chcem hovoriť, o populárnu, napríklad veľmi obľúbenú muzikálovú hudbu. Tomuto okruhu sa však napriek tomu, že ho uznávam a akceptujem, vyhnem- je to viac-menej univerzálny odbor, ktorý je na celom svete globálny s unifikovaným spôsobom interpretácie.

Po dlhoročných skúsenostiach v práci so slovenskými študentmi -spevákmi, ktorý každý predstavoval osobitý svet a kvalitu, som sa vlastne nikdy nepýtala prečo máme na Slovensku toľko speváckych talentov. Pomyselnou odpoveďou na nevyslovenú otázku bolo množstvo cien a uznání, ktoré moji adepti prinášali nielen z domácich, ale aj svetových súťaží.

Daná otázka sa mi možno vyhýbala aj preto, že spev, hudbu som od malička vnímala ako prirodzenú súčasť svojho bytia. Vyrastala som v rodine, kde bol mojím otcom slávny spevák dr.Janko Blaho, obklopená umením, melódiami. So spevom som sa budila, s piesňou som zaspávala. Až postupne som si uvedomovala, že je v nej niečo magické, ničím nenahraditeľné.

Prvotné, čím sa každý ľudský jedinec prejavuje je vydávanie zvuku, hlasu ako známky života už pri narodení. Je to symbolické a strhujúce: paralela linky vývoja hudby a vývoja človeka, ľudského jedinca. Hľadáme preto odpoveď na otázku: prečo máme na Slovensku toľko speváckych talentov? Možno by bolo na mieste siahnuť po osvedčených teóriách. Po spoľahlivých genetických líniách, biologicko- sociokultúrnych prameňoch vedúcim k našim genofondom- ale to ponechajme iným odborníkom. Hľadáme pri prostom žriedle:

Kde sú naše korene?

Slováci ako súčasť Rakúsko-Uhorska si udržali vlastný jazyk a kultúru. V Európe sa ťažko nájde taká krajina, kde by mala každá oblasť svoje piesne, tance, kroje.

Náš boj o národnú identitu bol dlhý -iste všetci viete kto to bol Bernolák Štúrovci, Štefánik, aj to že v tomto roku oslavujeme storočnicu Československej republiky. Od jej vzniku sa veľa zmenilo v prospech rozvoja talentov. Vznikli hudobné školy, Slovenská filharmónia, Slovenské národné divadlo, mnohé súbory ako SĽUK, Lúčnica, Šarišan, Urpín, Vienok, a .i. Sme akceptovaný vo svete ako krajina s veľkým hudobným potenciálom. Vďaka mimoriadnym úspechom na svetových operných scénach sa často hovorí o slovenskej vokálnej škole, ktorá by mohla byť takým pojmom ako napríklad talianska, ruská, bulharská škola, a .i. Som toho názoru, že tu nemožno hovoriť o jednom menovateli. Na Slovensko priniesli svoje poznatky pedagógovia z talianskej, viedenskej, českej, bulharskej školy, pričom kládli dôraz na spevnosť slovenskej reči a najmä na prístup k spevákovi. Dôležitá bola zásada, že pedagóg nemá hovoriť študentovi aké to má byť, ale ako to študent má urobiť. Na Slovensku bolo naozaj veľa pedagogických osobností, o čom svedčí mimoriadna plejáda hviezd speváckeho neba, o ktorých budem hovoriť. Pôsobia tu dve vysoké školy, ktoré majú dve katedry spevu: Vysoká škola múzických umení v Bratislave, Akadémia umení v Banskej Bystrici. Spev sa vyučuje aj na pedagogických fakultách univerzít v Prešove, Nitre, na konzervatóriách v Bratislave, Košiciach, Banskej Bystrici, Žiline, Nitre, Topoľčanoch a na stovke základných umeleckých škôl.

Nie je frázou, že Slováci sú spevavý národ. Nie márne sa aj v prenesenom slova zmysle hovorí, že každá naša dolina má svoju pesničku. Ak hudobnosť-spevavosť národa meriame rozsahom a rozmanitosťou svojho folklóru, potom Slovensko skutočne patrí k veľmociam. Našu ľudovú pieseň si už v minulosti všimli mnohí nadšenci –zberatelia, aj profesionálni hudobníci -Béla Bartók, Zoltán Kodály, Karel Plicka, dr.Janko Blaho, Ladislav Galko, ktorý pripravil vydanie veľkej zbierky Slovenské spevy. Na túto mimoriadnosť ma upozornila zdanlivo zanedbateľná, ale nezabudnuteľná životná situácia. Stretla som sa náhodou pri cestách po Slovensku s mladým párom s Holandska. Pri rozhovore som sa dozvedela, že sú veľkí obdivovatelia Slovenska, osobitne hudobného folklóru. Na Slovensko prichádzajú pravidelne, okrem našej prírody ich zaujíma najmä náš folklór. Žasla som nad ich vedomosťami o našej kultúre. Hodnotili ju cez ľudovú pieseň, ktorú charakterizovali ako prazdroj skutočnej a autentickej kultúry Slovenska. V Ľublane som tiež mala silný zážitok. V noci som zrazu

počula presvedčivo a silno spievať pieseň Išiel Macek do Malaciek. Veľmi ma to dojalo.

Ešte chcem upriamiť vašu pozornosť na históriu opery SND. Som si vedomá, že historická a kultúrna pamäť je dôležitou súčasťou každej kultúry. Pripomína korene, ovplyvňuje kritériá, spoluvytvára hodnotový rebríček.

Opera SND začala svoju činnosť 1.3.1920 Smetanovou Hubičkou. Na začiatku ju formovali dve osobnosti –Milan Zuna a Oskar Nedbal, potom Karel Nedbal. Za ich éry boli angažovaní prví slovenskí speváci:

dr.Janko Blaho

tenorista mimoriadneho hlasového rozsahu, veľmi muzikálny. Bol prvým slovenským profesionálnym spevákom na scéne opery SND, ďalej

Helena Bartošová, Mária Kišonová Hubová, Margita Česányová, neskôr Bohuš Hanák, Nina Hazuchová, Juraj Oniščenko, Andrej Kucharský, dr. Gustáv Papp Elena Kittnarová, Ondrej Malachovský, Ľuba Baricová, František Livora, Ida Kirilová a veľa ďalších.

Naše hudobné školstvo vychovalo významných operných a koncertných spevákov uznávaných po celom svete, na ktorých vás chcem upozorniť:

Lucia Popp, Gabriela Beňačková, Edita Grúberová

Lucia Popp bola prvou slovenskou speváčkou, ktorá získala angažmán na scéne Wiener Staatsoper, spievala v La Scala v Miláne, Covent Garden London, Metropolitan Opera New York, Salzburger Festspiele. Vyprofilovala sa ako mozartovská a straussovská interpretka. Bola hviezdou prvej veľkosti na opernom nebi.

Gabriela Beňačková začínala svoju kariéru ako sólistka Opery Národného divadla Praha. Spievala na veľkých svetových operných scénach : napr. Metropolitan Opera New York, Covent Garden London, La Scala v Miláne, ďalej v Tokiu, a. i.

Edita Grúberová patrí k najväčším fenoménom v dejinách operného spevu. Je jednou z najväčších postáv talianskeho bel canta v 20.storočí. Jej zásluhy

o renesanciu tvorby tohto obdobia sú neobyčajné. Práve v júni 2018 oslávila 50 rokov svojej profesionálnej činnosti.

Legendou slovenského vokálneho umenia, ktorá mala premiéru na doskách Opery SND je tenorista **Peter Dvorský**. Na začiatku 80. rokov 20. storočia bol zaradovaný do štvorice najlepších tenoristov sveta vedľa L.Pavarottiho, P.Dominga, J.Carrerasa a jeho partnermi boli najlepší speváci. Mnohé víťazstvá na medzinárodných súťažiach mu otvorili cestu na hostovanie v operách takmer na celom svete. Získal najvyššie ocenenie na súťaži Mikuláša Schneidra-Trnavského, titul laureáta súťaže P.I. Čajkovského v Moskve, a i.

Vynikajúci basista **Sergej Kopčák** pôsobil na scéne Opery SND. Jeho krédom bolo, že spevák musí mať okrem talentu srdce, inteligenciu a to, že je niekoľko operných scén sveta, kde spievať znamená získať priepustku na operný Parnass. Metropolitan Opera v New Yorku k nim patrí. Tu okrem iných svetových scén spieval niekoľko desaťročí.

Vynikajúci tenorista **Miroslav Dvorský** zažiaril na mnohých svetových operných pódioch.

K týmto hviezdám operného neba, ktoré majú svoj pôvod na Slovensku nesporne patrí **Lubica Orgonášová**, lyrický soprán, ktorá napriek ťažkým začiatkom doma začala budovať svoju veľkolepú kariéru v zahraničí. Zlom v jej kariére bolo hostovanie v Salzburgu, kam ju pozval Herbert von Karajan.

Ďalšou osobnosťou je **Peter Mikuláš**, vynikajúci bas, ktorý je nositeľom ocenení mnohých speváckych súťaží. Hostoval na popredných operných scénach a významných koncertných scénach po celom svete.

Štefán Kocán- basista vystupuje vo Wiener Staatsoper, La Scala v Miláne, Metropolitan Opera New York, v Antverpách, a. i.

Tenorista **Pavol Bršlík** účinkuje v Royal Opera House Covent Garden London, ďalej v Barcelóne, Mníchove, a. i.

Gustáv Beláček- bas účinkuje v Slovenskej filharmónii, v Slovenskom národnom divadle, Drážďanskej filharmónii, Orchestre de la Suisse Romane, účinkoval aj v USA, Ománe.

Magdaléna Kožená, mezzosoprán. Stala sa absolútnou víťazkou v Salzburgu v roku 1995. Ťažisko jej repertoáru spočíva v interpretácii barokovej a klasickej hudby. Opakovane účinkovala v Metropolitan Opera v New Yorku a na mnohých významných svetových koncertných pódioch.

Významný priestor pre prezentáciu mladých umelcov poskytuje súťaž Mikuláša Schneidra-Trnavského. Pre mnohých účastníkov znamenala súťaž reálny odrazový mostík. V nejednom prípade štart k raketovej kariére -napr. Peter Dvorský.

Chcem upriamiť vašu pozornosť na to, že talentov je veľa ,ale vydržať a dotiahnuť svoj talent k úspešnosti je ťažké. Každý z vás je talentovaný, len treba ten talent nájsť. Nieкто má športové dispozície, iný vynikajúci hlas- môže byť spevák, reportér, moderátor, herec, učiteľ, nieкто má vedecký talent, môže byť napríklad environmentalista, nieкто má krásnu postavu- môže byť modelkou, tanečnicou, choreografom. Objavte v sebe svoj talent, skúšajte, ale najmä vydržte a chodte za svojim cieľom!